

з проміжком не більш як 24 год. При добре вираженій охоті можна проводити одноразове введення якісної сперми в шийку матки на глибину 2—3 см і одержувати високу запліднюваність овець при меншій затраті праці й сперми.

Література

Кузнецов М. П. О теоретических основах техники введения спермы при искусственном осеменении овец. «Проблемы животноводства», 1934, № 4.

Лопырин А. И., Логинова Н. В. Искусственное осеменение овец. М., 1960.

Мануйлов И. М., Сипко А. А. Скорость продвижения сперматозоидов в половом тракте овец. «Овцеводство», 1967, № 8.

Сеглинъ А. К. Влияние различных способов искусственного осеменения на продвижение и выживаемость живчиков в половых путях и на оплодотворяемость коров. Автореферат диссертации, 1966.

Стеклёнев Е. П. Влияние количества живчиков на оплодотворение овец. Бюллетень научно-технической информации. Аскания-Нова, 1957, № 4.

Шарапа Г. С. Влияние физиологического состояния половых путей коров и способа осеменения на переживаемость спермиев и их оплодотворяющую способность. Автореферат диссертации, 1965.

ЗАПЛІДНЕНІСТЬ КОРІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ І ТРИВАЛОСТІ ПІСЛЯРОДОВОГО ПЕРІОДУ ПІСЛЯ ОСІМЕНІННЯ РІЗНИМИ СПОСОБАМИ

**Ф. Д. БУЯЛО, В. С. ДЮДЕНКО,
О. П. ГОМЕЛЮК**

*Центральна дослідна станція по штучному
осіменінню сільськогосподарських тварин*

З метою порівняльної оцінки способів штучного осіменіння великої рогатої худоби нами було проведено науково-виробничі досліді у таких радгоспах Києво-Святошинського району Київської області, як «Шпильківський», «Бучанський» та «Тарасівський». У дослідженнях вивчали заплідненість корів від першого осіменіння залежно від їх віку та тривалості післяродового періоду.

Дослідні тварини утримувались при задовільних умовах годівлі і догляду. Всього під дослідом знаходилось 2057 корів. Дослід тривав з липня 1967 р. по січень 1969 р. включно. У стійловий період корови одержували сіно, солому, силос кукурудзяний, кормові буряки, концентровані і мінеральні корми. У літній період їм згодовували зелену

1. Заплідненість і перегули корів залежно від віку після осіменіння їх різними способами

Вік тварин, роки	За допомогою шприца-катетера						Мано-цервікальний спосіб						Ректо-цервікальний спосіб					
	осіменено тварин			перегуляло			осіменено тварин			перегуляло			осіменено тварин			перегуляло		
	голів	%		голів	%		голів	%		голів	%		голів	%		голів	%	
4—5	154	99	64,29 ± 3,84	55	35,4	165	95	57,58 ± 3,76	70	42,42	197	130	65,99 ± 3,37	67	34,01			
6—8	213	154	72,3 ± 3,07	59	27,7	246	137	55,69 ± 3,17	109	44,31	269	203	75,46 ± 2,62	66	24,54			
Всього	367	253	68,94 ± 2,42	114	31,06	411	232	56,4 ± 2,44	179	43,6	466	333	71,4 ± 2,09	133	28,6			

масу і відповідну кількість концентрованих кормів. Раціони були збалансовані за вмістом білка, вуглеводів, мінеральних речовин і вітамінів. У стійловий період тварини користувались прогулянками (моціоном), а у весняно-літній період вони перебували на пасовищі.

Ветеринарними дослідженнями корів цих господарств встановлено, що вони були здорові щодо інфекційних захворювань.

Для досліду відібрали корів-аналогів за породою (чорно-ряба), віком (4—8 років), живою вагою (450—500 кг), вгодованістю (середньої), майже однакової продуктивності та різним післяродовим періодом.

Піддослідних корів осіменяли штучно спермою чистопородних бугаїв-плідників народження 1963—1967 рр. класу еліта-рекорд, які належали Бородянській обласній держплемстанції. Для осіменіння застосовували сперму бугаїв-плідників з оцінкою 8—9 балів і концентрацією 40—50 млн. активних спермій в 1 мл сперми. Сперму бугаїв доставляли в господарства автотранспортом і зберігали на пункті при температурі 0—4°. Перед осіменінням сперму обов'язково перевіряли на активність спермій.

До осіменіння всіх тварин досліджували ректо-вагінально з метою визначення стану статевої сфери і виключення гінекологічної патології. Корів умовно розподілили на три групи. Тварин різних груп, які приходили в охоту, осіменяли спермою одного і того ж бугая (розділений еякулят) різними способами (табл. 1). Таким чином, використана сперма бугая була одного строку зберігання і якості для осіменіння корів кожної групи. Найвища заплідненість корів була при штучному осіменінні їх ректо-цервікально і за допомогою шприца-катетера у віці 6—8 років (75,46 і 72,3%).

Відносно невисокі показники заплідненості корів різного віку були від осіменіння їх мано-цервікальним способом (57,58 ± 3,76 і 55,69 ± 3,17%). Заплідненість моло-

дих корів була відповідно нижча від осіменіння різними способами ($64,29 \pm 3,84$; $57,58 \pm 3,76$ і $65,99 \pm 3,37\%$). Очевидно, понижена заплідненість молодих (4—5 років) корів від осіменіння їх різними способами пов'язана з недостатньою їх підготовкою до першого осіменіння після отелення, тобто в їх організмі ще не настала рівновага необхідної кількості цінних білків, вуглеводів, вітамінів, гормонів тощо. Викладені обставини були причиною перегулів значної кількості первісток.

Дослідні корови після отелення приходили перший раз в охоту через різний проміжок часу, їх післяродовий період тривав від 30 до 60 днів і більше. У зв'язку з цим провели аналіз результатів штучного осіменіння корів різними способами залежно від тривалості післяродового періоду. Тварин умовно розподілили на три групи відповідно до тривалості післяродового періоду: I група — післяродовий період 30—45 днів, II — 46—60 і III — 61—90 днів (табл. 2).

2. Заплідненість корів залежно від тривалості післяродового періоду після осіменіння різними способами

Тривалість після- родового періоду, дні	За допомогою шприца- катетера			Мано-цервікальний спосіб			Ректо-цервікальний спосіб		
	осіменено тварин	заплідни- лось	заплідне- ність, %	осіменено тварин	заплідни- лось	заплідне- ність, %	осіменено тварин	заплідни- лось	заплідне- ність, %
30—45	146	85	$58,19 \pm 4,08$	193	95	$49,22 \pm 3,6$	248	159	$64,11 \pm 3,04$
46—60	81	59	$72,83 \pm 4,91$	82	53	$64,63 \pm 5,28$	93	69	$74,19 \pm 4,53$
61—90	140	109	$77,85 \pm 3,51$	136	84	$61,76 \pm 4,16$	125	105	$84,00 \pm 3,28$
Всього	367	253	$68,94 \pm 2,42$	411	232	$56,44 \pm 2,44$	466	333	$71,45 \pm 2,09$

Найвища заплідненість корів була через 45—60 днів після отелення. У ранній період після отелення (I група) кращі результати заплідненості одержано при осіменінні ректо-цервікальним способом ($64,11 \pm 3,04\%$). Добрі показники заплідненості корів II і III групи одержані від осіменіння їх за допомогою шприца-катетера і ректо-цервікально ($72,83 \pm 4,91$ і $74,19 \pm 4,53\%$ та $77,85 \pm 3,51$ і $84,00 \pm 3,28\%$).

Від осіменіння корів I групи мано-цервікально їх заплідненість становила $49,22 \pm 3,6\%$; II — $64,63 \pm 5,28$ і III групи — $61,76 \pm 4,16\%$.

Таким чином, найвища заплідненість корів з різним післяродовим періодом була від осіменіння їх ректо-цервікально, нижча — від осіменіння за допомогою піхвового дзеркала та шприца-катетера і найнижча — при осіменінні мано-цервікальним способом.

ВИСНОВКИ

1. При штучному осіменінні корів різними способами краще запліднюються корови від 6- до 8-річного віку з перевагою ректо-цервікального способу осіменіння.

2. Корови з різним післяродовим періодом краще запліднюються від осіменіння їх ректо-цервікальним способом, гірше від осіменіння шприцем-катетером і найгірше від осіменіння їх мано-цервікальним способом.

3. Порівняльна оцінка трьох способів штучного осіменіння корів за їх впливом на заплідненість залежно від віку тварин і тривалості післяродового періоду показала, що найкращим способом штучного осіменіння корів є ректо-цервікальний, який забезпечує високу заплідненість тварин від першого осіменіння.

МІКРОФЛОРА СТАТЕВИХ ШЛЯХІВ КОРІВ ПРИ ШТУЧНОМУ ОСІМЕНІННІ

О. І. ПАНТЮХОВА, Г. С. ШАРАПА,

кандидати біологічних наук

Київська дослідна станція тваринництва

Ефективність штучного осіменіння корів залежить не лише від якості сперми і техніки осіменіння, а й від загального стану організму та функціонального стану статевих органів самки. Велику роль відіграють захисні властивості слизу статевих шляхів, особливо шийки матки, яка є своєрідним біологічним фільтром, через який при нормальному фізіологічному стані статевих органів не проходять мікроорганізми та мертві спермії (В. К. Милованов, 1940; М. М. Тюпич, 1955; І. С. Нагорний і В. П. Поліщук, 1965; Н. В. Румянцев, 1958).

Ряд дослідників (В. М. Мюльберг, 1937; Е. С. Гаврилець, 1959, та ін.) встановили, що в статевих шляхах корів, особливо в піхві, завжди є невелика кількість мікроорганізмів, які належать до 2—6 видів.

За даними А. А. Осетрова (1966), середовище піхви корів під час охоти практично не має мікроорганізмів як до імітованого осіменіння, так і після нього.

У літературі ми не знайшли експериментальних даних про мікрофлору різних відділів статевих шляхів корів при штучному осіменінні, особливо коли воно проводиться в тваринницьких приміщеннях або в літніх таборах. Тому нашим завданням було вивчення мікрофлори піхви та інших ділянок статевих шляхів корів під час течки, застосовуючи штучне осіменіння за допомогою піхвового дзеркала та шприца-катетера.

Методика досліджень. Вивчення мікрофлори різних відділів статевих шляхів проводили на 14 коровах симентальської породи 3—8-річного віку. Проби для бактеріологічного дослідження відбирали зразу ж